

บันทึกข้อความ

สถานพัฒนาบุคลากรเพื่อการศึกษาทางไกล
รับที่..... 2102
วันที่..... 22/12/65
เวลา..... 10.06 น.

ส่วนราชการ งานวินัย กองกฎหมาย โทร. 7140

ที่ อว.0602.01(25)/ 1891 วันที่ 22 ธันวาคม 2565

เรื่อง รายงานการปฏิบัติตามเงื่อนไขการขอรับทุนพัฒนาบุคลากรเพื่อการศึกษาทางไกลประเภทรายบุคคล

เรียน ผู้อำนวยการสถานพัฒนาบุคลากรเพื่อการศึกษาทางไกล

ตามที่ นางสาวกมลวรรณ เกตุเวช นิติกรปฏิบัติการ รักษาการในตำแหน่งหัวหน้างานวินัย ได้รับอนุมัติทุนพัฒนาบุคลากรเพื่อการศึกษาทางไกลประเภทรายบุคคล (ภายในประเทศ) ในโครงการอบรมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย เรื่อง “ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539” โดยมหาวิทยาลัยแม่โจ้และกลุ่มนิติกรประจำมหาวิทยาลัยและสถาบัน ณ โรงแรมเซ็นทารา ริเวอร์ไซด์ เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 15 – 16 ธันวาคม 2565 นั้น

โดยในเงื่อนไขของการรับทุนตามแบบขอรับทุน สพบ.03 กำหนดว่านางสาวกมลวรรณ เกตุเวช ในฐานะผู้ขอรับทุนเมื่อได้เข้าร่วมโครงการอบรมสัมมนาเสร็จสิ้นแล้วจะนำประโยชน์ที่ได้รับมาจัดทำบทความเผยแพร่ความรู้ด้านความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น ในการนี้ นางสาวกมลวรรณ เกตุเวช ได้เข้าร่วมโครงการดังกล่าวและได้จัดทำบทความหัวข้อ “กฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่” ซึ่งปรับปรุงจากการบรรยายของนางสาวบุญยาพร อุณาภาค ผู้เชี่ยวชาญด้านละเมิดและแพ่ง กองละเมิดและแพ่ง กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2565 เรียบร้อยแล้ว ซึ่งได้รับอนุญาตให้เผยแพร่ผ่านทางผ่านเว็บไซต์ <https://legalaffairs.stou.ac.th/> ในหัวข้อ “เกี่ยวกับหน่วยงาน → กิจกรรมกองกฎหมาย” รายละเอียดปรากฏตามเอกสารซึ่งแนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

(นายณรงค์ ศรีไพบูลย์)

นิติกรชำนาญการพิเศษ

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกองกฎหมาย

รายงานการฝึกอบรมในโครงการอบรมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย
เรื่อง “ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ
ราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539”

โดยได้รับการอนุมัติทุนพัฒนาบุคลากรเพื่อการศึกษาทางไกลประเภทรายบุคคล (ภายในประเทศ)
ตามระเบียบมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ว่าด้วย การให้ทุนพัฒนาบุคลากรเพื่อการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2563

1. ข้อมูลผู้ขอรับทุน

ชื่อ.....นางสาวกมลวรรณ.....นามสกุล.....เขต.....อายุ 32 ปี
ตำแหน่ง.....นิติกร.....ระดับ.....ปฏิบัติการ.....
สังกัด.....กองกฎหมาย.....โทร.....7200.....
ไป.....ฝึกอบรมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการ.....
เรื่อง.....ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครอง พ.ศ. 2539.....
ตั้งแต่วันที่.....15 ธันวาคม 2565.....ถึงวันที่.....16 ธันวาคม 2565.....
รวมระยะเวลา.....2 วัน.....

2. รายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกอบรม

(2.1) วัตถุประสงค์โครงการ

โครงการอบรมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย เรื่อง “ความรับผิดทาง
ละเมิดของเจ้าหน้าที่และการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539”
จัดขึ้นโดยมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และกลุ่มนิสิตกรมมหาวิทยาลัยและสถาบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

(1) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมายของมหาวิทยาลัยและสถาบันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
การบังคับทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

(2) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมายที่รับผิดชอบเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดและการบังคับคดี
ตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินของมหาวิทยาลัยและสถาบันได้รับทราบและเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอน
การปฏิบัติงานด้านความรับผิดทางละเมิดและการบังคับคดีตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน

(3) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมายที่รับผิดชอบเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดและการบังคับคดี
ตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินของมหาวิทยาลัยและสถาบัน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปัน
ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านความรับผิดทางละเมิดและการบังคับคดีตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้
ชำระเงิน

(4) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมายที่รับผิดชอบเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดและการบังคับคดีตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินของมหาวิทยาลัยและสถาบันสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

(5) เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดและการบังคับคดีตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน

(6) เพื่อคุ้มครองเจ้าหน้าที่รัฐที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ได้รับความเป็นธรรม

(2.2) วิธีการฝึกอบรม

เป็นการฝึกอบรมในรูปแบบการบรรยาย ผสมผสานกับการเข้ากลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

(2.3) สารสำคัญของ การฝึกอบรม

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เป็นกฎหมายที่กำหนดหลักการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีความแตกต่างไปจากบทบัญญัติว่าด้วยละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยกำหนดถึงความรับผิดของเจ้าหน้าที่ออกจากการกระทำละเมิดที่มีใช่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ ความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้ได้รับความเสียหายไว้ก่อน ส่วนเจ้าหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อหน่วยงานของรัฐหรือไม่ เพียงใด ให้ยึดหลักที่จะเรียกร้องเอากับเจ้าหน้าที่ได้เฉพาะกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ตลอดจนการกำหนดถึงขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ และอายุความซึ่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก จึงมีความจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเรื่องความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่จะต้องมีความรู้และความเข้าใจเพื่อนำไปปฏิบัติให้ถูกต้อง

ส่วนในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐ หากเจ้าหน้าที่ได้กระทำการไปโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 8 กำหนดว่า “เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้าเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้” และหากมีกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ก็จะต้องดำเนินการบังคับคดีตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน โดยให้นำวิธีการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่รัฐคนดังกล่าว ซึ่งการบังคับคดี

ตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินโดยให้นำวิธีการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน เดิมที่กฎหมายกำหนดให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งไม่มีรายละเอียด วิธีปฏิบัติและระยะเวลาในการบังคับทางปกครองที่ชัดเจน ซึ่งก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้อยู่ในบังคับของ มาตรการบังคับทางปกครอง ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่ไม่มีความเชี่ยวชาญในการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน รวมถึงการบังคับทางปกครองในกรณีอื่น อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการสืบหาทรัพย์สินและมอบหมายให้หน่วยงานอื่นหรือเอกชนดำเนินการแทนได้ ส่งผลให้ไม่สามารถบังคับคำสั่งทางปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพและรัฐต้องเสียหายรายได้ในที่สุด ประกอบ กับปัจจุบันได้มีการตราพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 เพื่อใช้บังคับ กรณีที่มีการบังคับคดีตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้มีการชำระเงินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในการฝึกอบรม ได้แบ่งหัวข้อการอบรมในรูปแบบการบรรยายออกเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่

(1) หัวข้อ “ความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่” โดยนางสาวบุญยาพร อุณาภาค ผู้เชี่ยวชาญด้านละเมิด และแพ่ง กองละเมิดและแพ่ง กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

(2) หัวข้อ “การบังคับทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539” โดย นายสมรรถชัย วิชาลาภรณ์ ตุลาการศาลปกครองสูงสุด ดำรงตำแหน่งประธานแผนกคดีบริหารงานบุคคลใน ศาลปกครองสูงสุด ซึ่งบรรยายในวันที่ 15 ธันวาคม 2565

ส่วนการอบรมในวันที่ 16 ธันวาคม 2565 เป็นการแบ่งกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ในการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ และการบังคับทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 โดยนายคณพศ เฟื่องฟูง ที่ปรึกษากองกฎหมาย มหาวิทยาลัยมหิดล

(2.4) ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

(1) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมายที่รับผิดชอบเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดและการบังคับคดีตาม คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินของมหาวิทยาลัยและสถาบันได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันความรู้ เกี่ยวกับปัญหาตลอดจนขั้นตอนและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งกันและกันเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่อันก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยและสถาบัน

(2) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมายที่รับผิดชอบเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดและการบังคับคดีตาม คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันความรู้เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงาน ด้านความรับผิดทางละเมิดและการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เพื่อใช้เป็นแนวทางหรือวิธีปฏิบัติที่ดีและสร้างองค์ความรู้ใหม่อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัย และสถาบัน

(3) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมายที่รับผิดชอบเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดและการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ของมหาวิทยาลัยและสถาบันสามารถนำความรู้ที่ได้มาไปบูรณาการเข้ากับการทำงานอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยและสถาบัน

(4) สามารถลดความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และผู้บริหารด้านความรับผิดทางละเมิดและการบังคับทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ของมหาวิทยาลัยและสถาบัน

(5) สามารถคุ้มครองเจ้าหน้าที่รัฐที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ได้รับความเป็นธรรม

สำหรับหัวข้อการบรรยายในเรื่อง "ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่" ผู้แทนของมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมการอบรมได้สรุปสาระสำคัญที่อาจเกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช เนื่องจากหลายครั้งพบว่า การปฏิบัติงานบางครั้งก็ก่อให้เกิดความเสียหายของมหาวิทยาลัย ไม่ได้เกิดจากความตั้งใจของผู้กระทำละเมิด แต่อาจเกิดจากความไม่ตั้งใจ หรือความไม่ระมัดระวังที่มากเพียงพอ ซึ่งการกระทำที่ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้น ในบางครั้งอาจทำให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบ

ในความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้น เพื่อให้บุคลากรได้ทราบถึงหลักการเบื้องต้นเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ และระมัดระวัง บุคลากรที่สนใจสามารถเปิดอ่านบทความดังกล่าวได้จาก Link เอกสารด้านล่างนี้ โดยกองกฎหมายคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความดังกล่าวจะมีประโยชน์ต่อผู้อ่านไม่มากนัก

บทความ : กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

จำนวนผู้เข้าชม : 2

> YOU MIGHT ALSO LIKE

โครงการประชุมคณะผู้ประสานงาน ITA 2565

🕒 March 2, 2022

ประชุมหารือการดำเนินงานโครงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

🕒 December 6, 2022

โครงการอบรมให้ความรู้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในของมหาวิทยาลัยฯ เพื่อเข้ารับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

🕒 April 8, 2022

Leave a Reply

กฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่¹

บรรยายโดย นางสาวบุญยาพร อุณาภาค²

ผู้เชี่ยวชาญด้านละเมิดและแพ่ง

กองละเมิดและแพ่ง กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2565

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เกิดขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อสร้างหลักความรับผิดของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปอย่างเหมาะสม อันจะสร้างความเป็นธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ ซึ่งแต่เดิมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ก่อนที่จะมีการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ (ก่อนวันที่ 15 พฤศจิกายน 2539) จะเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 แต่ต่อมาเมื่อได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ขึ้นไว้โดยเฉพาะแล้ว กล่าวคือ ในกรณีที่ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง ผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่โดยหน่วยงานของรัฐ ได้กระทำการโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ ในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอกหรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด การดำเนินการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการกระทำละเมิด ต้องครบองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

- (1) เจ้าหน้าที่กระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ
- (2) เจ้าหน้าที่ผู้นั้นกระทำต่อผู้อื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่
- (3) การกระทำนั้นเป็นผลโดยตรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก หรือหน่วยงานของรัฐ

ที่ตนเองสังกัดอยู่

การพิจารณาว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่ที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายนั้น เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่นั้น อาจพิจารณาได้อย่างเช่น ถ้าเป็นการกระทำตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นกระทำหรือตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย หรือเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นอาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่กระทำการทุจริต ก็ถือเป็นการกระทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่

คำพิพากษาศาลฎีกา (ประชุมใหญ่) ที่ 1181-1182/2516 : นายดำ ลูกจ้างของกรม ก. มีหน้าที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ การวิจัยดิน หิน กรวด ไม่มีหน้าที่ในการขับรถของกรม ก. การที่นายดำได้ขับรถของกรม ก. ไปล้างทำความสะอาด โดยนายขาวผู้บังคับบัญชาใช้ให้ไป เมื่อนายดำได้ล้างทำความสะอาดเสร็จ นายดำได้ขับรถกลับที่พักของตนเอง แต่ระหว่างทางได้ขับรถชนคันดังกล่าวเพื่อแวะไปเอาของที่บ้านพี่สาว

¹ โครงการอบรมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย เรื่อง “ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539” ระหว่างวันที่ 15 – 16 ธันวาคม 2539 ณ โรงแรมเซ็นทารา ริเวอร์ไซด์ เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

² สรุปลและเรียบเรียงเนื้อหาโดย นางสาวกมลวรรณ เกตุเวช นิติกรปฏิบัติการ รักษาการในตำแหน่งหัวหน้างานวินัย สังกัด กองกฎหมาย สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แต่เกิดขึ้นกับรถยนต์คันอื่นโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย แม้นายดำจะไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการขับรถยนต์โดยตรง แต่การนำรถยนต์ไปล้างเกิดขึ้นจากการมอบหมายของผู้บังคับบัญชา และการล้างทำความสะอาดรถยนต์นั้น เป็นกิจการของกรม ก. ย่อมถือได้ว่านายดำได้กระทำละเมิดในทางการที่จ้างของกรม ก. นายจ้าง ซึ่งกรม ก. ในฐานะนายจ้างจะต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิด

หากในกรณีที่ปรากฏความเสียหายขึ้นต่อหน่วยงานของรัฐ การที่จะพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้น ได้กระทำการโดยจงใจหรือไม่นั้นอาจพิจารณาได้ไม่ยากนัก ถ้าหากในการสอบข้อเท็จจริงพบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ก่อให้เกิดความเสียหายมีพฤติการณ์ของการกระทำที่รู้สำนึกถึงการกระทำของตนเองว่าเมื่อตนเองได้กระทำอย่างใดแล้วนั้น ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายอย่างแน่นอน โดยที่ไม่คำนึงเลยว่าผลของความเสียหายนั้นจะมากน้อยเพียงใด เช่นนี้ก็ถือว่าเป็นการกระทำโดยจงใจ แต่ในการที่จะพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่รายนั้น แม้จากการสอบข้อเท็จจริงจะไม่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่มีเจตนาที่ก่อให้เกิดความเสียหายก็ตาม แต่หากในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่มิได้ปฏิบัติงานด้วยความเอาใจใส่หรือใช้ความระมัดระวังที่มากเพียงพอในการปฏิบัติงาน ก็อาจเข้าข่ายเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อซึ่งต้องรับผิดชอบในผลของความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดอยู่ หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอกที่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่สังกัดอยู่ได้นั้นชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอกไปเรียบร้อยแล้ว หน่วยงานของรัฐจะมีสิทธิไล่เบี้ยหรือเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบหรือชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นได้เฉพาะ “การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง” เท่านั้น (มาตรา 8 และมาตรา 10) ซึ่งหลักเกณฑ์การพิจารณาว่าการกระทำอย่างใด ๆ เข้าข่ายเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่นั้น อาจพิจารณาได้จากหลักเกณฑ์ ดังนี้

- (1) เป็นการกระทำที่มีลักษณะไปในทางที่บุคคลนั้น ได้กระทำไปโดยขาดความระมัดระวัง
- (2) เป็นการกระทำที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น พึงคาดหมายหรือเห็นได้ว่า หากได้กระทำการไปแล้วอาจเกิดความเสียหายขึ้น หรือหากได้ใช้ความระมัดระวังสักเล็กน้อย ก็คงคาดหมายหรือเล็งเห็นได้ว่าอาจเกิดความเสียหายเช่นนั้น

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.10/2552 : การกระทำโดยมิได้เจตนา แต่เป็นการกระทำซึ่งบุคคลพึงคาดหมายได้ว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น และหากใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อยก็อาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้ แต่กลับมิได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นเลย

ตัวอย่างของพฤติการณ์ที่อาจเข้าข่ายเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง อาจพิจารณาจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ดังนี้ เช่น

- (1) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ได้ใช้ความระมัดระวังเลยแม้แต่น้อย
- (2) เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเคยกระทำความผิดในลักษณะเดียวกันมาก่อนแล้ว แม้การกระทำผิดในครั้งแรกจะพิสูจน์ได้ว่าไม่ได้เกิดขึ้นจากความตั้งใจ หรือได้ใช้ความระมัดระวังประมาณหนึ่งแล้ว แต่ต่อมายังเกิดความผิดพลาดหรือความเสียหายในลักษณะเดียวกันอีก (ทำผิดซ้ำ ๆ ในเรื่องแบบเดียวกัน)

(3) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานผิดมาตรฐานวิชาชีพ เช่น ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย ด้านการเงิน หรือด้านพัสดุ ย่อมต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเฉพาะตำแหน่ง โดยนอกเหนือจากที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดไว้แล้ว จะต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ตามมาตรฐานวิชาชีพของตนเองด้วยการที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพของตนเอง ย่อมเข้าข่ายเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเช่นเดียวกัน

(4) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบ ซึ่งไม่ใช่เฉพาะข้อบังคับ ระเบียบหรือประกาศของหน่วยงานที่ตนเองสังกัดเท่านั้น แต่รวมถึงกฎระเบียบกลางที่หน่วยงานของรัฐต้องถือปฏิบัติตามด้วย

(5) กรณีที่มีกฎหมายหรือระเบียบกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่ไว้แล้ว แต่เจ้าหน้าที่ไม่ได้ดำเนินการตามแนวปฏิบัตินั้น

อย่างไรก็ตามการยกตัวอย่างข้างต้นนั้น ไม่ได้หมายความว่าหากเจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติหน้าที่เช่นตัวอย่างข้างต้นแล้วนั้น จะถือเป็นบทเด็ดขาดที่ว่าเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเสมอไป เพราะการที่จะพิจารณาวินิจฉัยว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่รายนั้นเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ ต้องพิจารณาถึงข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีและพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่รายนั้นประกอบด้วย ดังนั้น ในการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกรายควรให้ความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้เป็นไปกฎระเบียบที่กำหนด และต้องเอาใจใส่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของตนเอง เพราะแม้เจ้าหน้าที่จะสามารถอ้างได้ว่าความเสียหายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะไม่ได้เกิดขึ้นเพราะเจตนาของเจ้าหน้าที่ก็ตาม แต่หากพบว่าเจ้าหน้าที่ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามอำนาจหน้าที่ของตนเองอย่างเหมาะสม เจ้าหน้าที่ก็อาจต้องรับผิดชอบในความเสียหายนั้นด้วยเช่นกัน
